

Litteratur om silkesodling
utgiven mellan 1740-talet och 2010-talet
– om avel av silkesmaskar och odling av mullbär i historien

sammanställd av Anders Johansson Åbonde

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Miscellanea

Litteratur om silkesodling
utgiven mellan 1740-talet och 2010-talet
– om avel av silkesmaskar och odling av mulbär i historien

sammanställd av

Anders Johansson Åbonde

Småskrifter nr 15

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Stockholm 2016

Omslagsbild: Plansch ur *Histoire des Insectes de l'Europe* (1730) av M.S. Merian

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens bibliotek (KSLAB)
Box 6806, 113 86 Stockholm
Tel: 08-54 54 77 20, e-post: kslab@ksla.se
Besöksadress: Drottninggatan 95 B, Stockholm

Småskrifter nr 15

Redaktör: Jimmy Lyhagen

Sammanställning och formgivning: Anders Johansson Åbonde
e-post: anders.abonde@gmail.com

ISBN 978-91-86573-77-5

ISSN 1650-4011

Innehåll:

Inledning	6
Svenska källtexter	
Otryckta svenska källtexter	7
Sällskapet för inhemsk silkesodlings publicering	7
Årsberättelser	8
Skrifter och andra texter publicerade av Sällskapet	12
Andra tryckta svenska källtexter	12
Svensk sekundärlitteratur	
Bibliografier	16
Svenska bearbetande texter	17
Texter på danska	20
Texter på engelska	23
Texter på tyska	25
APPENDIX Innehållsförteckning <i>Drömmen om svenskt silke</i>	27

Inledning

Detta är en förteckning över de olika källor om silkesodling som författaren fann under arbetet med licentiatavhandlingen *Drömmen om svenskt silke: silkesodlingens historia i Sverige 1735–1920* (Sveriges lantbruksuniversitet Alnarp, 2010) och boken *Drömmen om svenskt silke* (utgiven av Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, 2016).

Förteckningen innehåller många olika typer av material, bland annat räkenskaper, samtliga årsberättelser från Sällskapet för inhemsk Silkesodling, handböcker och tidningsartiklar i ämnet. Det finns också texter för att orientera sig om silkesfjärilen och olika typer av mullbärsträd som användes i näringen.

Det svenska materialet är uppdelat i källtexter och sekundärlitteratur. Förstnämnda är sorterade efter otryckta källor, de årsberättelser och andra texter som publicerades av Sällskapet för inhemsk Silkesodling samt andra tryckta källtexter. Svensk sekundärlitteratur är uppdelad efter bibliografier och bearbetande svenska texter. Texter jag funnit på andra språk har även förtecknats, och i flera fall använts i ovan nämnda arbeten.

Några av källtexterna i förteckningen återges i appendix till boken *Drömmen om svenskt silke*. Där är även tre dissertationer från 1700-talet återgivna, översatta från latin och med kommentarer. Det är Carl von Linnés *Om silkesfjärilen* (1756), Lars Forelius *Uppfödning av silkesmaskar och silkesframställning* (1757) och Johan Henric Engelharts *Om det vita mullbärsträdet* (1777).

Svenska källtexter

Otryckta svenska källor

Bernadotteska arkivet (BFA)

Oscar I/ Josefinas arkiv, vol. 83–84.
Drottning Josefinas arkiv, vol. 87.

Gotlands landsarkiv (GL)

Gotlands hushållningssällskaps räkenskaper.
Seth Bergstens arkiv, *Silke på Gotland*, 1984,
[handskrivet manuskript].

Krappertups arkiv

Brev från Gustaf Silfverstråhle till Nils
Christoffer Gyllenstierna 7 november 1832.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA)

E II Inkomna skrivelser, Berättelse över Säll-
skapet för inhemsk Silkesodlings verk-
samhet år 1896.
Hushålln. och Slöjd-Afdelning, ärendeför-
teckning: silkesodling, nr 29, 69, 78.
Närings och Hushålls Afdelning, protocoll 8
januari 1828 (med bilaga: "Anteckningar
rörande odlingen af hvita Mullbärs trän och
skötseln af silkes maskar", af ett svenskt
Fruentimmer, (även i: *Drömmen om svenskt
silke*, 2016, s. 277–280).

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA)

Sällskapet för inhemsk silkesodling, Protokoll
och handlingar 1830–1898.

Lunds universitetsbibliotek (LUB)

Kopparstick över Botaniska trädgården och
Paradislyckan i Lund av Jean Eric Rehn, ef-
ter Carl Hårlemans generalplan 1746.
Lidbecks efterlämnade papper.
Brevsamling, Brev fr. Bruzelius till Lidbeck,
20 aug. 1759.

Nordiska museet

Wullt, H., 1956, Om Rosenfors [maskinskrivet
manuskript].

Riksarkivet (RA)

Civildepartementet, konseljakter, 1841-01-
13 akt x, 1841-08-06 akt 39, 1847-02-23

akt 4, 1850-05-18 akt 18, 1853-02-15 akt
31, 1872-08-24 akt 11.

Jordbruksdepartementet, konseljakter, 1919-
12-31 akt 21 (även i: *Drömmen om svenskt
silke*, 2016, s. 361–371).

Slottsarkivet (RA, Slottsarkivet)

Charta öfwer En Del af Djurgården Wid Kong-
liga Lustslottet Drottningholm 1779.
Kronprinsessan Josefinas fond för svensk sil-
kesodling, Protokoll 1857–75.
Djurgårdsförvaltningen, Journal för Mullbärs-
Plantering 1840–49.

Stockholms stadsarkiv (SSA)

Konkursakter.
1825 års kronotaxeringslängd, Bouppteck-
ningar Mossin 1833-4-446, Kihlberg 1834-
2-710.

Trelleborgs museum (TM)

Svenska Silkesodlareföreningen 1913–18.

Åbo landsarkiv

"Dahlströmska kartoteket".

Brev från Jöns Jacob Berzelius till häradshövding
O. Chrysanter 22 april 1842 [privat ägo].

Hofling, Daniel, 2014, *Visby vallgravar: del av ett*

rikt kulturarv eller bara en kuliss, examensar-
bete i kulturvård, Uppsala universitet, [s. 23].
<https://www.divaportal.org/smash/get/diva2:744124/FULLTEXT01.pdf>

Johansson [Åbonde], Anders, 2002, *Sällskapet
för inhemsk Silkesodling: en långlivad associa-
tion på 1800-talet*, magisteruppsats, Stockholms
universitet, 40 s.

Johansson [Åbonde], Anders, 2004, *En agrar
närings uppgång och fall: silkesodling i Sverige
1735–1918*, projektrapport till von Horns fond
(KSLA:s arkiv).

Sällskapet för inhemsk Silkesodlings publicering

Sällskapet för inhemsk Silkesodling bildades 1830 med syfte att etablera och sprida silkesodlingen i vårt land. Tanken var att det skulle bli en ny folknäring eller i varje fall en viktig binäring för jordbrukare och en stadsnära trädgårdsnäring. Sällskapets verksam-

het upphörde först 1898 trots den ringa silkesproduktionen. De gav årligen ut tryckta berättelser över sin verksamhet mellan 1831 och 1879. De är förtecknade här med förekommande rubriker och sidhänvisningar. Till flera årsberättelser fogades också artiklar som även anges under rubriken: *Skrifter och andra texter publicerade av Sällskapet*. Där finns också några handböcker och Sällskapets stadgar som publicerades i separata skrifter.

Årsberättelser

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1831, 1831, Stockholm, 7 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1832, 1832, Stockholm, 8 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1833, 1833, Stockholm, 8 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1834, 1834, Stockholm, 8 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1835, 1835, Stockholm, 8 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1836, 1836, Stockholm, 8 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1837, 1837, Stockholm, 8 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen på Bellevue år 1838, 1838, Stockholm, 8 s.

Berättelse afgifven i Sällskapet för befordrandet af inhemsk Silkesodling af Sällskapets sekreterare, 1839, Stockholm, 8 s.

Berättelse om de i Sverige vidtagna åtgärder till mulbärsplanteringen och silkesodlingens införande. Berättelse på H.K.H. Kronprinsessans Nådiga befallning afgifven i Sällskapets för inhemsk Silkesodling tionde årssammankomst d. 31 december 1840 af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1841, Stockholm, 38 s.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1841 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December

1841 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1842, Stockholm, 16 s.
Mullbärsplantagen s. 2; Silkesodlingen s. 8.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1842 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1842 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1843, Stockholm, 12 s.
Mullbärsplanteringen s. 3; Silkesodlingen s. 7.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1843 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 30 December 1843 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1844, Stockholm, 13 s.
Mullbärsplanteringen s. 3; Silkesodlingen s. 8.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1844 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1844 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1845, Stockholm, 30 s.
Mullbärsplanteringen s. 3; Silkesodlingen s. 8; Underrättelser om silkesodling och mulbärs-träds placering, till större delen hämtade ur nyare utländska skrifter, af G.E. Pasch, s. 12.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1845 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1845 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1846, Stockholm, 15 s.
Mullbärsplanteringen s. 3; Silkesodlingen s. 8.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1846 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1846 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1847, Stockholm, 34 s.
Planteringen på Belevue s. 3; Plantagerna på Gottland s. 4; Plantagen på Gripsholm s. 5; Silkesodlingen s. 6; Bil. A: Sällskapets Förvaltnings-utskott s. 24; Bil. B: Matrikel öfver Ledamöterna i Sällskapet för inhemsk Silkesodling s. 25.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1847 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1847 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1848, Stockholm, 20 s.

Mulbärsplanteringen s. 5; Silkesodlingen s. 9; Under loppet af år 1847 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 19.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1848 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 30 December 1848 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1849, Stockholm, 20 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 10; Silkesodlingen s. 12; Under loppet af år 1848 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 20.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1849 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1849 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1850, Stockholm, 22 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 8; Silkesodlingen s. 11; Under loppet af år 1849 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 21.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1850 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1850 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1851, Stockholm, 16 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 7; Silkesodlingen s. 10; Under loppet af år 1850 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 16.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1851 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1851 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1852, Stockholm, 18 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 5; Silkesodlingen s. 11; Under loppet af år 1851 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 18.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1852 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1852 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1853, Stockholm, 16 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 8; Silkesodlingen s. 12; Under loppet af år 1852 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 16.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1853 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1853 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1854, Stockholm, 16 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 8; Silkesodlingen s. 13.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1854 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 30 December 1854 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1855, Stockholm, 17 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 6; Silkesodlingen s. 12; Under loppet af år 1854 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 17.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1855 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 30 December 1855 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1856, Stockholm, 20 s.

Mulbärsträdsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 14; Under loppet af år 1855 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 19.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1856 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1856 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1857, Stockholm, 21 s.

Mulbärsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 15; Under loppet af år 1856 har HENNES MAJ:T DROTTNINGEN till ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 21.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1857 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1857 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1858, Stockholm, 19 s.

Mulbärsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 13; Under loppet af år 1857 har Hennes Maj:t Drottningen till ledamöter af Sällskapet nådigst behagat kalla, s. 18.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1858 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1858 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1859, Stockholm, 26 s.

Mulbärsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 12; Vidare äro, detta år, till Ledamöter af Sällskapet i Nåder kallade s. 21; Åtskilliga uppgifter och beräkningar, rörande afkomsten i silkesmask- ägg och silkeshyllor samt föda för silkesmaskar m.m. uti Frankrike, jemförda med sednaste

produktionen i Sverige af ägg och silkeshylsor, s. 23.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1859 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1859 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1860, Stockholm, 19 s.
Mulbärsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 12; Under loppet af år 1859 har HENNES MAJ:T ENKEDRÖTTNING JOSEPHINA till Ledamöter af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 19.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1860 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December 1860 af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1861, Stockholm, 40 s.
Mulbärsplanteringen s. 7; Silkesodlingen s. 11; Under loppet af år 1860 har Hennes Majestät Enkedrottning JOSEPHINA till Ledamot af Sällskapet Nådigst behagat kalla, s. 19; Underrättelser om silkesodling jemte plantering samt skötsel af mulbärsträn och buskar, inhemtade på en resa i Tyskland under sommarmånaderna innevarande år 1860 (av Carl Palmstedt), s. 21.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1861 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1862, Stockholm, 36 s.
Mulbärsplanteringen s. 4; Silkesodlingen s. 8; Under loppet af år 1861 har HENNES MAJ:T ENKEDRÖTTNINGEN, nådigst behagat till Ledamöter af Sällskapet för inhemsk silkesodling kalla nedannämnde personer, s. 16; Meddelanden rörande plantering och skötsel af mulbärsträn och buskar, silkesodling i allmänhet och särskildt med afseende på införande och uppfödande af larven till fjärilen *Saturnia Cynthia* m.m. af Carl Palmstedt, år 1861, s. 17.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1862 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-utskott, 1863, Stockholm, 24 + 24 s.
Mulbärsplanteringen s. 7; Silkesodlingen s. 11; Underrättelser från Allmänna Industri- och Konstexpositionen i London, tillhörande silkesodlingen; om denna odlings förhållanden i vissa delar af Frankrike och Tyskland under innevarande år 1862, jemte några dermed gemenskap egande ämnen; samlade af Carl Palmstedt.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1863 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1864, Stockholm, 16 + 26 s.
Mulbärsplanteringen s. 4; Silkesodlingen s. 7; Om silkesodling, upphaspling af silke m.m. i Hertigdömet Nassau år 1863, jemte åtskilliga andra underrättelser i ämnet, af Carl Palmstedt.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1864 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1865, Stockholm, 16 s.
Mulbärsplanteringen s. 10; Silkesodlingen s. 12.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1865 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1866, Stockholm, 10 + 22 s.
Mulbärsplanteringen s. 3; Silkesodlingen s. 5; Om mulbärsträdplantering, silkesodling samt silkesmaskars sjukdomsförhållanden. Iakttagelser, samlade under en resa i Tyskland sommartiden innevarande år 1865, jemte meddelanden mottagna efter återkomsten till Stockholm, af Carl Palmstedt.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1866 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1867, Stockholm, 10 + 9 + 8 + 26 s.
Mulbärsplanteringen s. 5; Silkesodlingen s. 6; Silkesmasken och dess förvandlingar samt silkesberedning till användande i samfundslifvet, af Carl Palmstedt; Några blad ur silkesodlingens allmänna historia, af Carl Palmstedt; Underrättelser om silkesodlingen i Sverige, från och med år 1735, till och med år 1866, af Carl Palmstedt.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1867 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1868, Stockholm, 10 s.
Mulbärsplanteringen s. 4; Silkesodlingen s. 6.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1868 afgiven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1869, Stockholm, 10 + 5 + 20 s.

Mulbärsplanteringen s. 3; Silkesodlingen s. 4; Berättelse om ett sommaren 1868 verkställt försök med odlandet af Eksilkesmasken (*Bombyx yama-mai*), af Otto Fahnehjelm (5 s.); Eksilkesmasken (*Bombyx Yama-Mai*). Dess historia, egenskaper, utveckling och omvårdnad, samt det af densamma erhållna silket, af Otto Fahnehjelm (20 s.).

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1869 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltningsutskott, 1870, Stockholm, 8 s.
Mulbärsplanteringen s. 4; Silkesodlingen s. 5.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1870 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1871, Stockholm, 16 s.
Mulbärsplanteringen s. 5; Silkesodlingen s. 7; Under den 30 April detta år har Hennes Maj:t Enke-Drottningen behagat till Ledamöter af Silkesodlings-Sällskapet nådigst kalla, s. 16.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1871 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 30 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1872, Stockholm, 28 s.
Mulbärsplanteringen s. 6; Silkesodlingen s. 9; Under loppet af detta år har Hennes Maj:t Enke-Drottningen behagat till Ledamöter af Silkesodlings-Sällskapet nådigst kalla, s. 16.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1872 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1873, Stockholm, 22 s.
Mulbärsplanteringen s. 8; Silkesodlingen s. 11; Under loppet af detta år har Hennes Maj:t Enkedrottningen behagat till Ledamöter af Silkesodlings-Sällskapet nådigst kalla, s. 22.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1873 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December

samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1874, Stockholm, 16 s.
Mulbärsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 12.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1874 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1875, Stockholm, 14 s.
Mulbärsplanteringen s. 6; Silkesodlingen s. 9; Under loppet af detta år har Hennes Maj:t Enkedrottningen behagat till Ledamöter af Sällskapet för inhemsk Silkesodling nådigst kalla, s. 22.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1875 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1876, Stockholm, 20 + 10 s.
Mulbärsplanteringen s. 9; Silkesodlingen s. 11; Under loppet af detta år har Hennes Maj:t Enkedrottningen behagat till Ledamöter af Sällskapet för inhemsk Silkesodling nådigst kalla, s. 20; Matrikel öfver Sällskapet för inhemsk Silkesodling år 1875.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1876 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 30 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1877, Stockholm, 16 s.
Mulbärsplanteringen s. 7; Silkesodlingen s. 9.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1877 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1878, Stockholm, 15 s.
Mulbärsplanteringen s. 7; Silkesodlingen s. 11.

Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1878 afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling den 31 December samma år af Sällskapets Förvaltnings-Utskott, 1879, Stockholm, 10 s.
Mulbärsplanteringen s. 5; Silkesodlingen s. 7.

Skrifter och andra texter publicerade av Sällskapet

Anvisning till plantering af det hvita mulbärs-trädet med afseende till en blifvande silkesodling i Sverige, på Kongl. Maj:ts nådigaste befallning utg. af Sällskapet för inhemsk Silkesodling, 1840, Stockholm, 20 s.

Fahnehjelm, Otto, 1869, "Eksilkesmasken (*Bombyx Yama-Mai*). Dess historia, egenskaper, utveckling och omvårdnad, samt det af densamma erhållna silket", i *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1868*, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 348–355).

Fahnehjelm, Otto, 1869, *Några ord om eksilkesmasken och silkesodlingen*, Halmstad, 8 s.

Fahnehjelm, Otto, 1869, *Öfversigt af Eksilkesmaskens (Bombyx Yama-mai) utveckling och vård*, Stockholm, 8 s.

Palmstedt, Carl, 1862, "Meddelanden rörande plantering och skötsel af mulbärsträn och buskar, silkesodling i allmänhet och särskildt med afseende på införande och uppfödande af larven till fjärilen *Saturnia Cynthia m.m.*", i *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1861*.

Palmstedt, Carl, 1864, "Om silkesodling, upphaspling af silke m.m. i Hertigdömet Nassau år 1863, jemte åtskilliga andra underrättelser i ämnet", i *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1863*.

Palmstedt, Carl, 1865, *Öfversigt af silkesodlingen, silkesmaskars vård och några af denna*

näringsgrens förhållanden, Stockholm, 6 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 331–335).

Palmstedt, Carl, 1866, "Om mulbärsträdplantering, silkesodling samt silkesmaskars sjukdomsförhållanden. Iakttagelser, samlade under en resa i Tyskland sommartiden innevarande år 1865, jemte meddelanden mottagna efter återkomsten till Stockholm", i *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1865*.

Palmstedt, Carl, 1867, "Underrättelser om silkesodlingen i Sverige, från och med år 1735, till och med år 1866", i *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1866*.

Pasch, Gustaf Erik, 1845, "Underrättelser om silkesodling och mulbärsträds plantering, till större delen hämtade ur nyare utländska skrifter", i *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under 1844* (afgifven till Sällskapet för inhemsk Silkesodling), Stockholm, s. 12–30.

Pasch, Gustaf Erik, 1854, *Handledning för silkesodlare*, Stockholm, 35 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 315–329).

Sällskapets för inhemsk Silkes-Odling stadgar, nådigst gillande af Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan, Sällskapets höga Ordförande, 1840, Stockholm, 14 s.

Andra tryckta svenska källtexter

Agardh, C.A., 1857, "Om Sveriges skogsväsen", *Försök till en statsekonomisk statistik öfver Sverige*, 3:1, Karlstad, s. 220–225.

"*Ailanthus-silkesmasken*", 1861, *Ny illustrerad tidning* 9 feb. 1861.

Berzelius, Jöns Jacob, 1901, *Själfbiografiska anteckningar*, utg. af Kongl. Svenska Vetenskapsakademien genom H.G. Söderbaum, Stockholm, s. 113, 212–213.

Berättelse för år 1835–1852, 1836–1852, Gotlands läns hushållningssällskap, Visby.

Betänkande öfver Möjligheten att i Sverige införa Silkes-Odlingen, 1831, Stockholm, 3 s.

Brehmer, Swen, 1757, *Mulbärsplantage, eller kårt dock tydelig Underrättelse, huru man inom några år kan komma til et rikt förråd af Mulbärsträn*, Stockholm, 7 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 253–256).

Chomel, Noel, 1760, *Beskrifning om Silkesmaskars Ans och Skötsel*, övers: J.A. Heldenhielm, Stockholm, 67 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 258–275).

- "Den binära nomenklaturens upptäckare", 1883, *Botaniska notiser* 1883, Lund, s. 116.
- Ekeberg, Carl Gustaf, 1757, *Kort Berättelse om den Chinesiska Landt-hushållningen*, Stockholm.
- "En förbisedd inkomstkälla", 1902, *Göteborgs handels- och sjöfartstidning* 23/8 1902.
- Engelhart, Johan Henric, 1777, *De Moro Alba*, Gradualdissertation [preses: Eric Gustaf Lidbeck], Lund, 16 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 440–454).
- Fahlberg, Sam., 1790, "Anmärkningar om Silkesbomullen (Bombax) och Manchenille-trädet", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar* jul.-sept. 1790, Stockholm, s. 220–225.
- Fegræus, Ernst, 1915, *Vägledning för silkesodlare*, Göteborg, 16 s.
- Ferlin, P.R., 1858, "Sällskapet för inhemsk silkesodling", i *Stockholms stad i juridiskt, administrativt, statistiskt och borgerligt hänseende*, andra delen, Stockholm, s. 1615–1622.
- Forelius, Lars, 1757, *Dissertatio oeconomica de cultura bombycum et serici*, Lund, 35 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 410–433).
- Gadd, Pehr Adrian, 1760, *Bewis till möjligheten af Silkes-afwelens införande i Finland*, Åbo, 37 s.
- Gadd, Pehr Adrian, 1773, "Rön, gjorde vid silkesafvelens införande i Finland", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, 1773, vol. 34, Stockholm, s. 281–287.
- Gotlands läns nya tidning* nr 16 1859, s. 3, nr 18 1860, s. 1, nr 47 1860, s. 1.
- Gotlands tidning* nr 62 1876, s. 2.
- Guérin, 1834, "Rön och upplysningar angående silkesodlingen", *Journal för manufaktur och hushållning* sept. 1834, Stockholm, s. 309–324.
- Hasselqvist, 1790, "Om den i Europa kända silkesmasken", *Ny journal uti Hushållningen* juli-aug 1790, Stockholm, s.178–201.
- Holmgren, A.F., 1851, "Ombergs Phanerogamer och ormbunkar", *Botaniska notiser* nr 12 1851, Lund, s. 193, 238.
- Högström, Pehr, 1765, *Tal om landtmannanäringar i Västerbotten, besynnerligen Skellefta soken : hållit för Kongl. vetenskaps akademien, vid praesidii nedläggande, den 1 Maji 1765 / af Pehr Högström*, Stockholm, s. 3ff.
- Jacobsson, G. H., 1900, *Silkesodlingen dess historia samt om uppfödandet af silkeslarver å Scorzonera blad, grundad på en mera än 40-årig erfarenhet*, Göteborg, 16 s.
- Kalm, Pehr, 1749, "Utdrag utur herr professor Kalms bref ifrån Philadelphia i America d. 14. Oct. 1748", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, jan-mars 1749, Stockholm, s. 72.
- Kalm, Pehr, 1776, "Beskrifning på Norr-Americanske Mulbärsträdet, Morus rubra kalladt", *Kungliga vetenskapsakademiens handlingar* apr-jun 1776, Stockholm, s. 143–163.
- Kalm, Pehr, 1910 & 1915, *Pehr Kalms resa till norra Amerika* (å nyo utgifven af Fredr. Elfving & Georg Schauman), andra & tredje delen, Helsingfors.
- Kalm, Pehr, 1966 & 1970, *Resejournal över resan till norra Amerika* (utgiven av Martti Kerkonen), första & andra delen, Helsingfors.
- Kalm, Pehr, 1985 & 1988, *Resejournal över resan till norra Amerika* (utgiven av John E. Roos & Harry Krogerus), tredje & fjärde delen, Helsingfors.
- Katalog öfver de med mötet förenade utställningar*, 1868, Tolfte allmänna svenska landtbruksmötet i Stockholm år 1868, Stockholm, s. 457.
- Kryger, Joh. Fred., 1764, "Tankar vid lediga stunder", andra delen, *Svenske Mercurius*, Stockholm, s. 913ff.
- Lidbeck, Eric Gustaf, 1754, "Rön och anmärkningar vid mullbärs-träns uppdragande af sina frön, såsom förnämsta sättet til silkes-afvelens upkomst i vårt kära fädernes-land", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, 1754, vol. 15, Stockholm, s. 217–229, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 247–251).
- Lidbeck, Eric Gustaf, 1756, "Anmärkningar om silkesmaskarnas skötsel", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, 1756, vol. 17, Stockholm, s. 231–233.

- Lidbeck, Eric Gustaf, 1760, "Bref om skånska plantagerne", *Den Swenska Mercurius*, Stockholm, 1755–1761, s. 231–233. 1760 s. 53–56, 1761 s. 559–560, [*Den Nya Swenska Mercurius*] 1762, s. 216–223.
- Lidbeck, Eric Gustaf, 1766, "Tal om planteringar, hållet för kongl. vetensk. academiens, vid praesidii afläggande den 8. januarii 1766", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, 1766, vol. 27, Stockholm, s. 231–233.
- Lidbeck, Eric Gustaf, 1768, *Tal om skånska plantagerne, hållit den 18 octob. 1755*, Stockholm.
- von Linné, Carl, 1756, *De Phalaena Bombycae*, akademisk dissertation [respondent: Johannes Lyman], Uppsala, 12 s., (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 396–405).
- von Linné, Carl, 1907, *Bref och skrivelser af och till Carl von Linné. Första afdelningen. Del I. Skrivelser till offentliga myndigheter och till Kungl. Vetenskaps societeten i Uppsala*, Stockholm.
- von Linné, Carl, 1956 [1751], *Carl von Linnés Skånska resa 1749*, faksimiledition efter 1751 års originalupplaga (utgivare: John Kroon), Malmö [Stockholm].
- Lunds Weckoblad* 23 september 1778, s. 297–298.
- Lärda tidningar* 28 februari 1754, s. 71–72.
- Malmöhus Läns Kongl. Hushålls-Sällskaps Handlingar*, 1838, sjätte häftet [s. 21]; 1842, tionde häftet [s. 21]; 1843, elfte häftet [s. 15–16]; 1847, artonde häftet [s. 13], Malmö.
- Mollet, André, 2007, *Le Jardin de Plaisir – Der Lust Gärten – Lustgård – The Garden of Pleasure*, inledning & kommentarer av Kjell Lundquist, Uppsala, s. 71.
- "Mullbärsträd", 1902, *Skånska trädgårdsföreningens tidskrift*, årg. 26, redigerad af F. Ulriksen, Lund, s. 65–65.
- "Om Ailanthus-silkesmasken", 1862, *Kungl. Landtbruks Akademiens Tidskrift 1862*, s. 345–346.
- "Om Ailanthus-silkesmasken", 1863, *Tidskrift för svenska landtbruket och dess binärningar* årgång 9, Stockholm, s. 16.
- "Om mullbärsplantering", 1886, *Djurvännen* april 1886.
- "Om odling och försök inom trädgården vid K. Landtbruksakademiens experimentalfält", 1861, *Tidskrift för svenska landtbruket och dess binärningar* årgång 7, Stockholm, s. 317.
- "Om plantering af det hvita mulbärsträdet", 1858, *Tidskrift för svenska landtbruket och dess binärningar* årgång 4, Stockholm, s. 436–440.
- "Om premier för mulbärsplantering", 1858, *Tidskrift för svenska landtbruket och dess binärningar* årgång 4, Stockholm, s. 446–447.
- "Om silkesodling", 1839, *Tidning för Landthushållning och Industri* 31 jan. 1839, Helsingborg.
- "Om silkesodling", 1886, *Djurvännen* mars 1886.
- "Om Silkes-Odlingen och dess närvarande ståndpunkt i Sverige", 1840, *Svensk Folk-Kalender* 1840.
- "Om silkesodling i Sverige", 1864, *Läsning för folket*, årg. 7, s. 301–316.
- Oterdahl, J.O., 1841, *Kort Anvisning till hvita Mullbärsträdets uppdragning af frö*, Kristianstad, 2 s.
- Palmstedt, Carl, 1861, *Om silket och sidenväfnadsindustrien, förnämligast i Sverige. Föredrag m.m.*, Stockholm, 25 s.
- af Pontin, M., 1839, "Om allmännare plantering af mullbärsträdet, till befordrande af inhemsk silkesodling", *Svenska trädgårdsföreningens årsskrift* 1839, Stockholm, s. 45–53.
- Rawert, O.J., 1849, *Konungariket Sveriges industriella tillstånd 1847*, Stockholm, s. 66–69.
- Rikens Ständers Manufactur-Contoires Kundggjörelse, Angående wisza Praemier på Swenst Silke, samt Inrikes planterad och beredd Krapp, Weide, Safflor och la Gaude eller Wau*, 1753, Stockholm.
- Rikens Ständers Manufactur-Contoires Kunglörelse, Angående wisze Prémier och uppmuntningar til hwarjehanda Planteringars upkomst och befordran*, 1757, Stockholm, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 243–244).

- Rikens Ständers Manufactur-Contoires Förklaring öfwer kundgjörelsen af then 19. October 1757, angående Mulbärsträns plantering, 1759, Stockholm, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 244–245).
- Rosensten, Anders, 1771, *Underwisning om skogars skötsel*, Stockholm, s. 215–224.
- Rossing, J.A., 1847, "Beskrifning om Silkesodlingen på lilla Katrinelund, år 1846", *Göteborgs och Bohusläns Kongl. Hushållningssällskaps Handlingar för år 1846*, Göteborg, bil. litt. H.
- Rossing, J.A., 1849, "Om odling af Scorzonera och Silkesmaskars uppdragning dermed etc.", *Malmöhus Läns Kongl. Hushålls-Sällskaps Handlingar*, tjugonde häftet, Malmö, s. 21.
- Rossing, J. A., 1866, *Afhandling om silkesodling på Scorzonera, grundad på en mångårig och lycklig erfarenhet*, Göteborg, 35 s, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 339–346).
- "Röda mullbärsträdet", *Skånska trädgårdsföreningens tidskrift*, 1902, årg. 26, redigerad af F. Ulriksen, Lund, s. 75–79.
- Scheffer, Carl Fredric, 1753, "Berättelse om mulbärsträds planteringen i Frankrike", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, 1753, vol. 14, Stockholm, s. 281–287.
- Schwartz, G.M., 1828, "Utdrag af Protocollet, hållet i Kongl. Landtbruks Academiens Närings och Hushålls Afdelning den 8. Januarii 1828", (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 280).
- "Silkesmaskars uppfödande och vård", 1833, *Arkif för landtmän och trädgårdsodlare*, januari 1833, Stockholm, s. 291–304.
- "Silkesmask på Ek", 1856, *Tidskrift för svenska landtbruket och dess binärningar* årgång 2, Stockholm, s. 91–92.
- "Silkesodlingen", 1896, *Sveriges Landtbruksförvaltning: en systematiskt ordnad samling af gällande författningar angående landtbruket*, utgifven af Fredrik Egerström, tredje delen, Norrköping, s. 303–306.
- "Silkesodlingen", 1901, *Landtbrukets främjande genom statsförvaltningen II åren 1895–1899*, Meddelanden från Kongl. Landtbruksstyrelsen N:o 1 år 1901, Norrköping, s. 445–446.
- "Silkesodlingen som binäring till landtbruket", 1841, *Qvartalskrift för landtbruk och husdjurskötsel*, Lund, s. 92–100.
- Skoge, Gustaf Hindrich, 1773, *Kort beskrifning, om lättaste sättet at befrämja silkes-afwelen i Sverige; efter flere års försök*, Stockholm, 44 s.
- Skånska Posten* 21 okt. 1840 [insändare om silkesodling].
- Stadgar för svenska silkesodlareföreningen*, 1914, Göteborg, 8 s.
- von Stiernman, Anders Anton & Wargentín, Pehr 1759, *Den Swenska Mercurius* 1759 jan-mars, Stockholm, s. 218–219.
- Ström, Israel Ludvig, 1893, "Om plantering af mulbärsträd för silkesodling", *Kongl. Landtbruksakademiens handlingar och tidskrift för år 1893*, årg. 32, Stockholm, s. 122–126, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 357–359).
- Svenska trädgårdsföreningens tidskrift*, 1883, Stockholm, s. 144.
- "Tankar om Silkes afwelen i Sverige", 1758, *Den swänska Mercurius* dec. 1758, Stockholm, s. 406–426.
- Thunberg, Carl Peter, 1781, "Beskrifning på en ny Silkes-Mask ifrån Japan, Noctua serici kal-lad", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar* jul-sept. 1781, Stockholm, s. 240–243.
- Tidskrift för Landtmanna- och Kommunalekonomien*, 1842, Uppsala, [s. 59, 80, 87].
- Toepffer, Gustaf Adolf, 1863, *Kort anvisning till silkesodling*, Stockholm, 2 s.
- Triewald, Märten, 1745–46, "Rön och försök angående möjligheten at Svea Rike kunde äga eget rådt Silke anstälte", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*; sex delar: jan-mars 1745, vol. VI, s. 189–206; apr-jun 1745, vol. VI, s. 136–147; jul-sept. 1745, vol. VI, s. 189–206; jan-mars 1745, vol. VI, s. 253–266; apr-jun 1746, vol. VII, s. 83–93; okt-dec 1746, vol. VII, s. 257–273, Stockholm, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 212–241).
- "Utdrag af Kongl. Vetenskaps Academiens Dagbok för dessa Månader", 1753, *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar*, jul-sept. 1753, Stockholm, s. 241–242.

Voltaire, 1756, "Silkesmasken och jordmasken", *Våra försök* volym III, s. 173, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 87).

Wikström, Johan Emanuel, 1831–57, *Årsberättelse om botaniska arbeten och upptäckter – till Kongl. Vetenskaps-academien*, Stockholm.

Wisby Weckoblad nr 13 1832, s. 3, nr 19 1833, s. 1, nr 15 1835, s. 1, nr 17 1835, s. 1, nr 6 1836, s.4, nr 18, 1836, s. 1, nr 32 1836, s. 3–4, nr 24 1841, s. 4, nr 26 1844, s. 4, nr 22 1849, s. 1, nr 47, 1849, s. 1, nr 48 1849, s. 4.

"Åtgärder till höjande af silkesodlingen, 1901, *Sveriges Landbruksförvaltning: en systematiskt ordnad samling af gällande författningar angående landtbruket*, utgifven af Fredrik

Egerström, femte delen, Norrköping, s. 357–360.

Östberg, Charlotte, 1824, *Om odling af mullbärsträd och silkesmaskar i Sverige*, Stockholm, 23 s.

Östberg, Charlotte, 1828, "Anteckningar rörande odlingen af whita mullbärs träen och skötseln af silkes maskar, af ett Svenskt Fruntimmer, (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 277–279).

Östberg, Charlotte, 1831, *Wägledning för dem som vilja odla mullbärsträd och uppföda silkesmaskar*, Stockholm, 33 s. (även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 281–291).

Svensk sekundärlitteratur

Bibliografier

Drake af Hagelsrum, Gustaf, 1939, *Linnés disputationer: en översikt*, utgiven med anslag från Längmanska kulturfonden, Nässjö, [s. 247–250].

Hebbe, P.M., 1939, *Den svenska lantbrukslitteraturen I: från äldsta tid t.o.m. år 1800*, Uppsala, [s. 188, 232–234]. (även i: faksimilupplaga (2014) med korrigeringar, kompletteringar och tillägg av Olof Kåhrström, s. 256, 300–302).

Hebbe, P.M., 1945, *Den svenska lantbrukslitteraturen II: från 1801 till 1850*, Stockholm, [s. 202–203, 264–265] (även i: faksimilupplaga (2014) med korrigeringar, kompletteringar och tillägg av Olof Kåhrström, s. 620–621, 682–683).

Hebbe, P.M., 2014, *Den svenska lantbrukslitteraturen III: Korrigeringar, kompletteringar och tillägg av Olof Kåhrström* (Skogs- och lantbrukshistoriska meddelanden. 62), Stockholm, s. 824–825, 837–838.

Holmberg, Arne, 1933, *Bibliografi över J.J. Berzelius, utgiven av Kungl. Svenska Vetenskapsakademien. Förra delen*, Stockholm & Uppsala, [s. 92 ?].

Holmberg, Arne, 1936, *Bibliografi över J.J. Berzelius, utgiven av Kungl. Svenska Vetenskapsakademien. Senare delen*, Stockholm, [s. 129–132, 141, 159].

Holmberg, Arne, 1967, *Bibliografi över J.J. Berzelius, utgiven av Kungl. Svenska Vetenskapsakademien. Förra delen, supplement 3*, Stockholm, [s. 107].

Journal/Ny journal uti Hushållningen 1776–1813, utgiven av Kungliga Patriotiska Sällskapet, texterna återgivna i sammandrag av Gudrun Sandén, med innehållsförteckningar, register över sakord, orter, författare och ett urval av omnämnda personer, del 3, Upplands-Bro, 2001, [s. 30, 106].

Katalog över Kungl. Landbruksakademiens bibliotek, 1927, Stockholm [s. 108].

Katalog över Kungl. Landbruksakademiens bibliotek. Tillägg omfattande bibliotekets tillväxt 1927–1936, 1938, Stockholm [s. 271–272].

Quiding, N.H., 1865, *Svenskt Allmänt Författningsregister från år 1522 till och med år 1862*, Stockholm, [s. 271].

Register öfver Malmöhus läns Kongl. Hushållningssällskaps tryckta handlingar 1813–1899, 1900, Malmö, [s. 74–75].

Ståhl, A.J., 1831, *Register öfver Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar, ifrån deras början år 1739 till och med år 1825*, Stockholm, [s. 111–112, 176–177, 403, 442–443].

Svenska bearbetande texter

- 1700-tals textil: Anders Berchs samling i Nordiska museet, 1990, redigerad av Elisabet Stavenow-Hidemark, Uddevalla, [s. 168–170, 253–255].
- Ahnlund, Nils, 1943, "Doktor Hallmans mullbärsträd", *Svenskt och nordiskt från skilda tider*, Stockholm, s. 173–180.
- Allzén, Britta, 1979, "Yppighets nytta". *Liten encyclopedi över människor, idéer och dyrbaheter i svensk rokoko*, Malmö, 72 s.
- Barton, H. Arnold, 1985, *Canton vid Drottningholm: ett mönstersamhälle för manufakturerna från 1700-talet*, Spånga, 60 s.
- Barton, H. Arnold, 1994, "Uppkomsten av manufakturerna i Canton vid Drottningholm", *S:t Eriks Årsbok* 1994, s. 43–54.
- Berg, Jonas & Stavenow-Hidemark, Elisabet, 2001, "Stockholms Stads Sidenmanufaktur: en stor satsning med en kort historia", *Rig: Kulturhistorisk tidskrift* nr 2 2001, s. 82–91.
- Bergström, Carin, 2011, *Självständig prinsessa: Sophia Albertina 1753–1829*, Stockholm, 230 s.
- Bergström, Eva & Öhrlén, Peter, 1999, *Siden*, Stockholm, 168 s.
- Berzelius, Jöns Jacob, 1841, *Berättelse om de i Sverige vidtagna åtgärder till mullbärplanteringen och silkesodlingens införande*, Stockholm, 38 s. (anm: innehåller en av Berzelius författad historik över försöken i Sverige fram till och med 1840, även i: *Drömmen om svenskt silke*, 2016, s. 294–308).
- Borgholms kungsgård. Om naturen och människorna på en öländsk kungsgård*, 1992. Red. Kiki Lundh (Ölands kulturminnesförening), Borgholm, [s. 111, 137].
- Brandt, Edvin, 1928, *Silket som natur- och konstprodukt*, Stockholm, s. 9–62.
- Böök, Fredrik, 1922, *Svensk vardag: essayer*, Stockholm, s. 18ff.
- Christensson, Jakob, 1996, *Lyckoriket. Studier i svensk upplysning*, Malmö, [s. 52].
- Christensson, Jakob, 2016, "Svenskt silke: en idealisk tankehärva att reflektera över", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 21–24.
- Christensson, Jakob, 2016, "Akademisk silkesodling", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 383–394.
- Christensson, Jakob, 2016, "Carl von Linné och Johannes Lyman", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 395.
- Christensson, Jakob, 2016, "Lars Forelius och Erik Isberg", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 409.
- Christensson, Jakob, 2016, "Eric Gustaf Lidbeck och Johan Henrik Engelhart", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 438–439.
- Engstrand, Lennart, 2002, "Hoppet om ett liv i siden", *Skånska hopp och övertramp*, Malmö, s. 141–151.
- Eriksson, Nils, 1978, *Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg 1778–1874*, Göteborg, [s. 310].
- Frisell, Helena & Froster, Karin, 1995, *Potatis och siden. Svenskt 1700-tal*, Uppsala, [s. 105–107].
- Forsstrand, Carl, 1919 (2 uppl.), *Malmgårdar och sommarnöjen i gamla Stockholm*, Stockholm, [s. 68].
- Forsstrand, Carl, 1927, "Mårten Triewald och hans Stockholmsträdgård", *Svenska Linnésällskapets årskrift* 1927 årgång 10, Uppsala, s. 61–63.
- Forsstrand, Carl, 1927, "Trädgårdar och trädgårdsmästare i 1700-talets Stockholm", *Samfundet S:t Eriks Årsbok* 1927, Stockholm, s. 87, 96–97.
- Geijer, Agnes, 1994, *Ur textilkonstens historia*, Ljubljana, Slovenien, 474 s. [s. 14–16, 134–135, 154, 188–190, 192–196, 200].
- Gierow, Krister, 1977–79, "Lidbeck, Eric Gustaf", i *Svenskt biografiskt lexikon*, Bd 22, s. 679–681.
- Gotlands läns hushållningssällskap 1791–1841: minnesskrift/ utgiven enligt sällskapets uppdrag av dess sekreterare* [A.G. Olofsson], 1945, Uppsala, [s. 104–105].

- Gustafsson, Johan, 1990, "Gyllenstiernska plantagerna – Krapperups 1800-talspark", i skriftserien *Krapperups museum* nr 8, s. 29–43.
- Gyllenstierna, Axel, 1922, "Krapperups park och trädgård", *Lustgården* årgång 3, 1922, s. 61–77.
- Hedberg, Magnus, 2001, *Idoga kvinnor, trofasta pigor: hedersbelöningar av silver och guld*, Lidköping, [s. 30].
- Henschen, Ingegerd, 1921, "Svenska sidenvävnader från sjuttonhundratalet", *Svenska slöjdföreningens årskrift* 1921 Stockholm, s. 73–84.
- Henschen, Ingegerd, 1949, *Svenska vävnader*, Stockholm, [s. 98–115].
- Henschen, Ingegerd, 1958, "Jämväl i Norden", *Fataburen. Nordiska muséets och Skansens årsbok* 1958, Stockholm, s. 47–58.
- Hermelin, Samuel, 1774, "Tal om näringarnes förhållande uti rikets särskilde lands-orter; hållet för Kongl. Vetenskaps Akademien, vid praesidii nedläggande, den 4 augusti 1773", *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens handlingar* 1774, vol. 35, Stockholm, s. 39–40.
- Hildebrand, Bengt, 1939, *Kungl. Svenska Vetenskapsakademien: förhistoria, grundläggning och första organisation*, Stockholm, [s. 285–286, 566–567].
- Hjelt, Otto E.A., 1868, *Naturhistoriens studium i Finland under sjuttonde och artonde seklet*, Helsingfors.
- Hofling, Daniel, 2014, *Visby vallgravar: del av ett rikt kulturarv eller bara en kuliss*, examensarbete i kulturvård, Uppsala universitet, [s. 23]. <https://www.divaportal.org/smash/get/diva2:744124/FULLTEXT01.pdf>
- Hultin, Arvid, 1910, *Det ekonomiska tidevarvet i Finlands litteraturhistoria: ur odlingens hävder under frihetstidens senare del*, Helsingfors.
- Högberg, Staffan, 1961, *Kungl. Patriotiska Sällskapets historia. Med särskild hänsyn till den gustavianska tidens agrara reformsträvanden*, Stockholm, [s. 210].
- Ihre, M.Fr., 1841, *Berättelse om Gottlands Läns nu femtioåriga Hushållnings-Sällskap*, Visby, [s. 55–56].
- Johansson [Åbonde], Anders, 2002, *Sällskapet för inhemsk silkesodling: en långlivad association på 1800-talet*, magisteruppsats, Stockholms universitet, 40 s.
- Johansson [Åbonde], Anders, 2004, *En agrar närings uppgång och fall: silkesodling i Sverige 1735–1918*, projektrapport till von Horns fond (KSLA:s arkiv).
- Johansson Åbonde, Anders, 2007, "Drömmen om svenskt silke", i *Människan och faunan: Etnobiologi i Sverige* 3, Stockholm, s. 78–79.
- Johansson Åbonde, Anders, 2010, *Drömmen om svenskt silke: silkesodlingens historia i Sverige 1735–1920*, licentiatavhandling, Sveriges lantbruksuniversitet, Alnarp, 183 s.
- Johansson Åbonde, Anders, 2016, *Drömmen om svenskt silke* (Skogs- och lantbrukshistoriska meddelanden. 72), Stockholm, 482 s.
- Journal/Ny journal uti Hushållningen 1776–1813*, 2001, utgiven av Kungliga Patriotiska Sällskapet, texterna återgivna i sammandrag av Gudrun Sandén, med innehållsförteckningar, register över sakord, orter, författare och ett urval av omnämnda personer, del 2, Upplands-Bro, s. 113.
- Juel, H.O., 1930, "Om Kalms bemödanden att i vårt land införa nordamerikanska växter", *Svenska Linnésällskapets Årsskrift* årgång XIII, 1930, Uppsala, [s. 40–60].
- Juhlin-Dannfelt, Herman, 1913, *Kungl. landtbruksakademien 1813–1912 samt svenska landt-hushållningen under nittonde århundradet*, vol. 1, Stockholm, [s. 210].
- Juhlin-Dannfelt, Herman, 1917, "Silkesodling", i *Nordisk familjebok*, Bd 25, s. 514–519.
- Kardell, Lars, 1997, "Mullbärsplanterarna", *Skogshistorien på Visingsö*, Jönköping, [s. 62].
- Kjellberg, Sven T., 1975, "Siden och bomull", *Svenska ostindiska kompanierna 1731–1831*, Malmö, s. 251–256.
- Laine, Marit, 1998, *"En Minerva för vår Nord": Lovisa Ulrika som samlare, uppdragsgivare och byggherre*, Stockholm, [s.143].
- Lange, Ulrich, 2000, *Experimentalfältet. Kungl. Lantbruksakademiens experiment- och försöksverksamhet på Norra Djurgården i Stock-*

- holm 1816–1907* (Skogs- och lantbrukshistoriska meddelanden. 23), Stockholm, [s. 98].
- Larsson, Stefan, m.fl., 2012, *Valnötstrådet 8, Kalmar gamla stad*, UV rapport 2012:165, Arkeologisk förundersökning 2012, Riksantikvarieämbetet, [s. 60–62].
<http://www.kalmar.se/Kalmar%20kommun/Demokrati/Politik/Samhallsbyggnad/Handlingar/2013/2013-04-25/P1arkforundersokning%20Valnotstradet%208.pdf>
- Lindgren-Fridell, Marita, 1943, "Sidenfirman K.A. Almgren 1833–1910", *Samfundet S:t Eriks Årsbok* 1943, Stockholm, s. 107–108.
- Lindroth, Sten, 1967, *Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens Historia 1739–1818*, volym 1:1, Stockholm, [s. 303–310].
- Lingegård, Ingeborg, 1985, *Gotländska föregångskvinnor*, del 1, Uddevalla, [s. 121–127].
- Lundquist, Kjell, 1997, "Trädgårdsväxthistoriska jubileer 1996 – II. Om det vita (*Morus alba*) och det svarta mullbärets (*M. nigra*) historia", *Hemträdgården* nr 3 1997, s. 10–16.
- Moberg, Margareta, 1935, "Några anteckningar om 'Plantage Wärket': en frihetstidens storhetsdröm om ekonomisk trädgårdsodling", *Trädgårdsodlingen i Sverige: hyllningsskrift tillägnad Carl G. Dahl på sextioårsdagen den 17 juni 1935*, Stockholm, s. 378–383.
- Mollet, André, 2007, *Le Jardin de Plaisir – Der Lust Garten – Lustgård – The Garden of Pleasure*, inledning & kommentarer av Kjell Lundquist, Uppsala, s. 71.
- Måns, 1950, "Det omdebatterade Rosenfors", *Barometern* 25 juli 1950.
- Nyberg, H. S., 1967, "Ordet silke och dess betydelse", *Kungl. Vetenskaps societetens Årsbok* 1967, Uppsala, s. 29–37.
- Odlinder Haubo, Stina, 2002, "Mullbärstråd och silkesmaskar", *Eleonora-Posten. Lovö hembygdsförenings tidning*, nr 1 febr. 2002, s. 2–5.
- Palmstedt, Carl, 1867, *Underrättelser om silkesodlingen i Sverige 1735–1866*, Stockholm, 26 s.
- Pettersson, Ronny, 2016, "Drömmen om svenskt silke: ett akademiföretal", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 9–18.
- Ragnar, Martin, 2009, *106 kg gotländskt mullbärssilke: av kvinnor och maskar för kungliga begär*, Haninge.
- Reenstierna, Märta Helena, 1953, *Årstadagboken. Journaler från åren 1793–1839*. Del III 1826–1839, Stockholm, [s. 88, 200].
- Renhorn, Eva, 2004, *Morus alba. Vitt mullbär i Skåne igår, idag, imorgon*, examensarbete inom landskapsingenjörsprogrammet, 2004:28, SLU, Alnarp, 54 s.
- Ripskog, Malin & Andersson, Jennie, 2001, *Växter för den som vågar. Skötselbeskrivningar på några mindre vanliga växter*, examensarbete inom Trädgårdssingenjörsprogrammet 2001:01, Alnarp, s. 20–21.
- "Rosenfors – 'pärla i raden av vandrарhem' – 10 år", 1966, *Ölandsbladet* 21 juni 1966.
- Rosvall, Daniela, 2005, "Mullbär och silke", *Hemträdgården* nr 4 2005, s. 42–44.
- Runefelt, Leif, 2016, "Silkesodlingen i komparativt ljus: en jämförelse med tobaksodlingen", i *Drömmen om svenskt silke*, s. 373–379.
- Rönn, Claes, 1968, "Silkesodling på Rosenfors öländsk industri som föll", *Ölandsbladet* 11 juli 1968, s. 5.
- Rönn, Sara, 1998, *Årstafrun och hennes böcker*, Uppsala, s. 54, 113.
- Schotte, Gunnar, 1920, "Mullbärsplanteringen å Visingsö", *Lustgården* (årsskrift för Föreningen för dendrologi och parkvård), årg. 1, s. 82–88.
- "Silkes-patriotism", *Stockholmstidningen* 4 augusti 1893.
- Sjögren, Bengt, 1973, "Sagan om skånska plantageverket", *Aftonbladet* 12 augusti 1973, s. 5.
- Skottsberg, Carl, 1951, *Pehr Kalm: levnadsteckning*, Stockholm.
- Sprinchorn, Carl, 1914, *Malmöhus läns hushållningssällskaps historia*, Lund, [s. 67–68].
- Stähle, Lars, 1983, *Silket genom tiderna: ett försök till beskrivning av en lång historia*, Johannesov, 183 s.
- Svensk rokokost i Nordiska Museet*, 1924, Stockholm, [s. 46–48].
- von Sydow, Kr., 1916, *Älvsborgs läns hushållningssällskaps historia 1812–1912*, tredje delen, Stockholm, [s. 145].

Söderbaum, H.G., 1931, *Jac. Berzelius, levnadsteckning*, Tredje bandet, Uppsala, [s. 417–418].

Trofast, Jan, 1992–1994, "Palmstedt, Carl", i *Svenskt biografiskt lexikon*, Bd 28, Stockholm, s. 680–684.

Törje, Axel, 1972, "Drömmen om skånskt silke", *Kulturen* 1972, s. 65–82.

Törje, Axel, 1973, *I den oförlikneliga nyttans tjänst. Eric Gustaf Lidbeck och Skånska Plantageverket* (Gamla Lund årsskrift. 54), Lund, 128 s.

"Visingsö idag och för 70 år sedan", *Grenna Tidning* 1933.

Wikesjö, Karl, 1953, "Mullbär, fikon och ruiner", *Sveriges Pomologiska Förenings Årsskrift*, årg. 54, 1953, Stockholm, s. 58–62.

Wikgren, Bo-Jungar, 1996, *Biologins historia: allmänt och i Finland*, Åbo, 110 s.

Wollin, Nils G., 1927, *Drottningholms lustträdgård och park*, Stockholm, [s. 148].

Wullt, H., 1956, Om Rosenfors (maskinskrivet manuskript). – se även Otryckta svenska källor.

Zethner, Ole, 1981, *Silke: en naturprodukt*, Stockholm, 48 s.

Åbonde, Anders Johansson, se Johansson Åbonde, Anders.

Texter på danska

Ammitzbøll, F. & Bang, I., 1906, *Beretning om en reise i Frankrig og Italien i foraaet 1906 för at gjöre iakttagelser om silkeavl*, 17 s.

Ammitzbøll, F., 1907, *En japansk udsendingsrapport om silkeavl i Asien og Evropa*, Særtryk af Tidsskrift for Landøkonomi, København, 11 s.

Ammitzbøll, F., 1912, "Silkeavl i Danmark", *Husmandens haandbog*, Slagelse, 28 s.

Andersen, A.P., 1945, *Silkeavl i Danmark*, Roskilde, 15 s.

Andersen, A.P., 1946 (2. udgave), "Silkeavl", *Landbrugets bierhverv. Haandbog for landmænd og haveejere*, København, s. 152–155.

Anviisning till silkeavl og morbaerplantning, 1847, København, 24 s.

Benkien, J.A., 1861, "Morbaertraeet, Morus", *Haandbog for frugttraedyrkere eller fuldstaendig, paa Erfaring grundet, Veiledning til Opelskning og Dyrkning af alle Sorter frugttraeer og frugtbuske samt et Udvalg af Frugtsorter som have viist saerdeles tjenlige til Dyrkning heri Landet*, København, s. 288–290.

Beretning om Virksomheden ..., Selskabet for silkeavl og morbærbuskdyrkning, 1901–1939. (anm: Selskabet for Silkeavl og Morbærbusk-

dyrkning i Danmark gav åren 1901–39 ut tryckta årsberättelser.)

"Betragtninger i anledning af Bestræbelserne for Silkeavlens Fremme i Tydskland", 1839, *Tidsskrift for landoekonomie*, s. 280–284.

"Bidrag til Silkeavlens Historie og Tilstand for nærværende Tid", 1849, *Landoekonomisk Tidende*, 19de hefte, s. 295–299.

"Blandinger", 1845, *Landoekonomisk Tidende*, nr 42 1845, s. 336.

"Blandinger", 1851, *Landoekonomisk Tidende*, 12te hefte 1845, s. 192.

Brøndegaard, Vagn J., 1992, "Silkesommerfuglen", *Folk og fæ 2. Dansk husdyr etnologi*, Viborg, s. 203–206.

Christensen, Aksel E., 1943, *Industriens historie i Danmark. Tiden indtil c. 1730*, København, s. 54–59, 109–112, 125–129.

Christensen, Villads, 1912, *København i Kristian den Ottendes og Frederik den Syvendes tid 1840–1857*, København.

Colomb, 1786, "Over Silkens Tilberdenin", *Efterretninger om den inden- og udenlandske Handel, Skibsfart, Fabrique- og Manufactur-Væsen, som og om Agerdyrkingen og*

- Oeconomien i Almindelighed*, nr 3 1786, s. 33–36.
- "Der spindes Silke i Vridsløselille", 1937, *Berlingske Aftenavis* 16 juli 1937.
- Det danske Silkeselskab*, 1842–46, (første til femte aarsberetning), København.
- "Det Nyeste i Silkeavlen", 1848, *Landoekonomisk Tidende*, 16de hefte, s. 252–254.
- Dickmeiss, Olfert, 2000, "Mange morbærtræer på Lolland-Falster", *Haven* nr 6/7 2000, Lyngby, s. 13.
- Drewsen, J.C., 1841, *Om Morbærtræet, dets Dyrkning og Benyttelse ved Silkeavlen*, København, 16 s.
- Drewsen, J.C., 1842, *Anvisning til Silkeavl*, København, 62 s.
- "En paalidelig Maade at opelske Morbærtræer paa", 1850, *Landoekonomisk Tidende*, 5te hefte, s. 78.
- Engelbrecht, Michael, 2000, "Silkevejen i Vridsløselille", *VESTegnen* 13 sept. 2000.
- "Et Udtog af Monsr. Jean Aunants Konst i at plante hvide Morbærtræer, som og i at opføde Silkeormer", 1747, *Kjøbenhavnske Samlinger* 1 (1747–48), s. 18–39.
- Fischer, Philip, 1843, *Kortfattet veiledning til Silkeavl*, København, 16 s.
- "Flere henvendelser har givet mulighed for at fortælle træk fra silkehusets historie", 1973, *Aftenposten* nr 25 1973.
- "Fortsat Opmuntring til Silkeavl", 1844, *Landoekonomisk Tidende*, nr 41 1844 [s. 324–327], nr 42 1844 [s. 329–331].
- "Frugt- og Blomsterkultur, samt Træplantning", 1843, *Landoekonomisk Tidende*, nr 7 1843, s. 51–53.
- "Frugt- og Blomsterkultur, samt Træplantning. Morbærtræets Kultur til Silkeavl", 1844, *Landoekonomisk Tidende*, nr 6 1844, s. 44–46.
- Hagedorn, Poul, 2000, "Tyttebær, tranebær og morbær", *Haven* nr 6/7 2000, Lyngby, s. 12.
- Handelsbladet for Glostrup* 3 oktober 1973.
- Hansen, Helle Thordur & Kjærgaard, Thorkild, 1999, "Leonora Christina som silkeavler", i *Årsskrift / Carlsbergfondet*, s. 106–109.
- Hofman-Bang, C.A. & Ammitzböll, F., 1904, *Vejledning i Silkeavl*, 8 s.
- Husmandsvennen. Ugeblad for det lille Landbrug*, nr 41 1897, s. 162, nr 42 1897, s. 165–166, nr 43 1897, s. 170–171, nr 45 1897, s. 180, nr 47 1897, s. 188, nr 48 1897, s. 192, nr 50 1897, s. 200–201.
- "Hvor 20,000 Silkeorme udklækkes – begravet i Dynger af Morbærblade", 1937, *Berlingske Aftenavis* juni/juli 1937.
- "J.C. Drewsen, om Morbærtræet, dets Dyrkning og Benyttelse ved Silkeavlen. Det danske Silkeselskab", 1841, *Nyt Magazin for kunstnere og haandværkere*, no 24, s. 182–184.
- Jensen, H. Nilaus, 1948, "Morus", *Buske og træer*, red. Jensen, Paludan & Sørensen, København, s. 251–253.
- Karup Pedersen, Ole, 1958, *Dansk landbrugsbibliografi*, København, s. 382–383.
- Katalog over den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles bibliotek. Indtil udgangen af 1894*, 1898, København, s. 559–560.
- Katalog over den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles bibliotek. Tillæg omfattende bibliotekets tilvækst 1895–1916*, 1921, København, s. 743–744.
- Kristiansen, K., 1899, *Silkeavl. Vejledning til et mindre forsøg med skorsonere som foder for silkeslarver*, København, 15 s.
- Lidt om Silkeormen og Silkeavl*, 1923, særtryk af 'Naturvennen', Glostrup, 13 s.
- Mariboe, C., 1911, *Silkeavl i Danmark*, København, 8 s.
- "Middel til at læge syge Morbærtræer", 1848, *Landoekonomisk Tidende*, 2det hefte, s. 28–29.
- "Middel til i ethvert Land at tilveiebringe et tilstrækkeligt Antal Morbærtræer for at ernære saa mange Silkeorme, som der behøves til et heelt Silkemanufacture", 1790, *Efterretninger om den inden- og udenlandske Handel, Skibsfart, Fabrique- og Manufactur-Væsen, som og om Agerdyrkingen og*

- Oeconomien i Almindelighed*, nr 83 1790, s. 659–660.
- "Morbærblade-Pulver", 1850, *Landoekonomisk Tidende*, 17de hefte, s. 272.
- "Morbærtræer", 1847, *Landoekonomisk Tidende*, 21de hefte, s. 333–334, 336.
- "Morbærtræer i vort danske landskab", 2002, *Tenen. Dansk Tekstilhistorisk Forening*, 13. årgang, nr 1, s. 10–15.
- Müller, Carl Frederik, 1839, *Om Silkeorme, til Laesning for Ungdommen og Aeldre*, København, 40 s.
- Nielsen, P., 1875, *Indenlandsk Silkeavl med Egeløv-Silkeorme*, København, 33 s.
- Nyrop, C., 1896, *Niels Lunde Reiersen: et mindeskrift*, København, [s. 307–308].
- "Om Morbærtræernes Plantning i Sand- og Hede eller slet og maver Jordbund", 1781, *Avis for Bønder* 16 jan. 1781 [s. 277–280], 6 feb. [s. 301–303].
- "Om Mueligheden at avle raa Silke i Fædernelandet", 1758, *Oeconomisk Journal*, København, s. 345–361.
- "Om Silke-Avlingen i Dannemark", 1771, *Magazin for Patriotiske Skribentere*, nr 71.
- "Om Silkeavl i Danmark", 1841, *Dansk Folkeblad* 30 april 1841, s. 21–23 & 8 maj 1841, s. 25–27.
- "Om Silkeavlen i de preussiske Lande for 1783", 1784, *Efterretninger om den inden- og udenlandske Handel, Skibsfart, Fabrique- og Manufactur-Væsen, som og om Agerdyrkingen og Oeconomien i Almindelighed*, nr 22 1784, s. 337–340.
- "Om Silkeavlens nærværende Tilstand", 1843, *Landoekonomisk Tidende*, nr 22 1843 [s. 169–172], nr 23 1843 [s. 177–180].
- "Om Silkeormens behandling", 1768, *Fruentimmer- og Mandf. Tidende*, nr 32, 34, 36.
- "Om Tillæg af enkelte Dyr, der ikke høre til de egentlige Huusdyr", 1841, *Landoekonomisk Tidende*, nr 24 1841, s. 186–187.
- "Over 1000 Silkeavlere i Danmark", 1947, *Dansk arbejde. Tidsskrift for dansk erhvervsliv*, Ballerup, s. 170–171.
- Pedersen, A., 1974, *Morbær*, Småskrift nr. 8, København.
- Pedersen, L.O., 1917, "Silkeavl i Danmark. Et Besøg paa Silkeavlsstationen ved Vridsløselille", *Ugeskrift for Landmænd*, redigeret af Anton Bing, København, s. 496–499.
- "Saaning af Morbærfrø", 1844, *Landoekonomisk Tidende*, nr 24 1844, s. 192.
- Schulze, C.E.W, 1786, "En ubekjendt Silke-Orm", *Den Fysikalske Aar-Bog*, Første Aargang 1783, København, s. 201–204.
- Scocozza, Benito, 2000, "Christian 4.s silkeeventyr", *Mark og menneske: studier i Danmarks historie 1500–1800*. Red. Claus Björn & Benedicte Fonnesbech-Wulff, Ebeltoft, s. 141–154.
- "Selskabet for Silkeavl og Morbærbuskdyrking i Danmark", 1912–1915, *Glostrup Folkeblad*, 14 mars 1912, 9 & 16 april 1914, 25 februar 1915.
- "Silkeavl", 1819, *Den oeconomiske Correspondent*, nr 40 1819, s. 313–314.
- "Silkeavl", 1842, *Landoekonomisk Tidende*, nr 44 1841, s. 349–350.
- "Silkeavl", 1847, *Landoekonomisk Tidende*, nr 18, s. 288.
- "Silkeavlen", 1845, *Landoekonomisk Tidende*, nr 24, s. 192.
- "Silkeavlen i Danmark", 1917, *Ugeskrift for Landmænd*, årg. 62, s. 263–264.
- "Silkeavl i Hannover", 1841, *Nyt Magazin for kunstnere og haandværkere*, no 19, s. 139–144.
- "Silkeavl paa Vridsløselille", 1906, *Hver 8 dag*, 22 juli 1906, s. 678–679.
- "Silkeormes Fodring med Egeløv", 1845, *Landoekonomisk Tidende*, nr 36, s. 288.
- "Silkeormæg", 1818, *Den oeconomiske Correspondent*, nr 23, s. 177–183.

Sommer, Tove, 1992, *Silkesommerfugle som hobby*, Kolding, 120 s.

"Sverigs Silkeavl", 1841, *Nyt Magazin for kunstnere og haandværkere*, no 17, s. 129–136.

Sørensen, Henning, 2000, *Albertslund i tusind år*, Albertslund, s. 81–83.

Tidsskrift for Landoekonomie, 1839, Udgivet af J.C. Hald, secretair i det Kongelige Landhuusholdnings-Selskab, København, s. 280–284.

Tidsskrift for Landoekonomie, 1852, Udgivet af J.C. Hald, secretair i det Kongelige Landhuusholdnings-Selskab, København, s. 327–354.

Tidsskrift for Land økonomi, 1895, Udgivet af J.C. la Cour, København, s. 571–576.

Trier, Mette, 1985, "Silkeavl – selvforsyning – økologi", *Praktisk Økologi*, hæfte 1 1985, s. 15–17.

"Tydelig Anviisning, hvorledes med Morbær-Frøets Sæd, og Morbær-Træernes Plantning og Opvartning, ligeledes Silke-Ormenes Opvartning og Foering, og den fiine Silkes Haspen, Flok-Silkens Tillavning, og begge slags Silkers rette Brug, fornuftig og med Fordeel skal omgaaes", 1757, *Oeconomisk Journal*, jan. 1757 s. 89–120, juli 1757 s. 697–728.

"Türck, om Silkeavlens Fremskridt især i det nordlige Frankrig, sammenlignet med dens Fremskridt i Tydskland", 1842, *Nyt Magazin for kunstnere og haandværkere*, no 32, s. 249–255.

Vester, Agnete & Vester, Frank, 1979, *Om silkeavl i Vendsyssel, sommeren 1979 på "Lundbak"*, Aalborg, 19 s.

Zinglensen, B., 1973, "Silkeavl i Vridsløse", *Handelsbladet for Glostrup*.

Texter på engelska

"Agriculture in the United States in 1870", 1975, *Agriculture in the United States. A Documentary history*, vol. 2, edited by Wayne D. Rasmussen, New York, s.1158–1159.

"American agriculture, 1840", 1975, *Agriculture in the United States. A Documentary history*, vol. 1, edited by Wayne D. Rasmussen, New York, s. 510–511.

A Historical review of the rise, progress, present state, and prospects, of the silk culture, manufacture, and trade in Europe & America: being an article extracted from the American quarterly review for December, 1831, Philadelphia, 34 s.
https://www.worldcat.org/search?q=silk%2C+culture%2C+manufacture+and+trade&qt=owc_search

Bibliography on the Mulberry grown for Sericulture, 1956, East Malling, 10 s.

Bush, Sarah, 1987, *The silk industry*, Haverfordwest, 32 s.

Butler, Edward A., 1892, *Silkworms*, London, 100 s.

Clarke, John, 1839 (2 uppl.), *A treatise on the mulberry tree and silkworm*, Philadelphia, 363 s.

Cobb, Jonathan Holmes, 1833, *A manual containing information respecting the growth of the mulberry tree, with suitable directions for the culture of silk. In three parts*, Boston, 98 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/007646995>

Crozier, L. S., 1880, *Breeding and rearing of the silkworm*, New Orleans, 34 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/011202720>

Dandolo, Vincenzo, 1825, *The art of rearing silkworms*. Tr. From the work of Count Dandolo, London, 365 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/009723314>

De la Brousse, M., 1828, *A methodical treatise on the cultivation of the mulberry tree, on the raising of silk worms, and on winding the silk from the cocoons. United to an accurate description of the winding mill. With plates. Abridged from the French of M. De la Brousse; with notes and an appendix. By William H. Vernon*, Boston, 174 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/009727187>

- Ewan, Joseph, 1963, "Silk culture in the colonies", *Agricultural history*, volume 37, no. 4, s. 129–139.
- "Experiments with Silk Culture, 1903", 1975, *Agriculture in the United States. A Documentary history*, vol. 2, edited by Wayne D. Rasmussen, New York, s. 1327–1337.
- Feltwell, John, 1990, *The story of silk*, Stroud, 233 s.
- Goodrich, S.G., 1859, *Animal Kingdom Illustrated* Vol 2, New York.
- Hammer, Marguerite B., 1935, "The Foundation and Failure of the Silk Industry in Provincial Georgia", *North Carolina Historical Review* 12 (1935), s. 125–148.
- Hart Dyke, Zoë, Lady, 1949, *So Spins the Silkworm*, London, 161 s.
- Hatch, Charles E., Jr, 1957, *Mulberry trees and silkworms*, Richmond, 61 s.
- von Hazzi, Joseph, Ritter, 1828, *Silk-worms*, Washington, 108 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/001509319>
- d'Homergue, J. & Duponceau, P.S., 1830, *On the Growth and Manufacture of Silk*, Washington.
- d'Homergue, John, 1839, *The silk culturist's manual: or A popular treatise on the planting and cultivation of mulberry trees, the rearing and propagating of silk worms, and the preparation of the raw material for exportation: addressed to the farmers and planters of the United States: by John d'Homergue*, Philadelphia, 406 s.
<http://catalog.hathitrust.org/Record/006519854>
- Howard, L.O., 1975, "Experiments with Silk Culture, 1904", *Agriculture in the United States. A Documentary history*, vol. 2, edited by Wayne D. Rasmussen, New York, s. 1327–1337.
- Illustrated textbook on sericulture*, 1998, Enfield, 145 s.
- Kelly, H.A., 1903, *The Culture of the Mulberry Silkworm*, U. S. Department of Agriculture, Division of entomology – bulletin no. 39 new series, Washington, 32 s.
- Kenrick, William, 1839, *The American silk grower's guide: on the art of raising the mulberry and silk, and the system of successive crops in each season*, Boston, 168 s.
- Klose, Nelson, 1961, "California's Experimentation in Sericulture", *Pacific historical review*, issued quarterly by the Pacific Coast Branch American Historical Association, s. 213–227.
- Klose, Nelson, 1969, "Sericulture in the United States", *Agricultural history*, vol. XLIII, no. 4., s. 225–234.
- Koerner, Lisbet, 2000, *Linnaeus: nature and nation*, Cambridge, Massachusetts and London, England, [s. 121, 133–136, 149].
- Lardner, Dionysius, 1831, *The Cabinet Cyclopædia. A treatise on the origin, progressive improvement, and present state of the silk manufacture*, London, 330 s. (se även Porter, George Richardson).
- Long, Ellen Call, 1884, *Silk farming*, Philadelphia, 47 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/009574427>
- Loudon, J.C., 1838, *Arboretum et Fruticetum Britannicum; or, the Trees and Shrubs of Britain, native and foreign ...*, vol. III, London, [s. 1343–1361].
- Loudon, J.C., 1838, *Arboretum et Fruticetum Britannicum; or, the Trees and Shrubs of Britain, native and foreign ...*, vol. VII, London, [s. 181–184].
- Moffet, Thomas, 1989, *The Silkwormes and their Flies* [1599], A Facsimile Edited with Introduction and Commentary by Victor Houlston, Birmingham, New York, 103 s.
- Morin, M., 1836, *The silk raiser's manual, or, The art of raising and feeding silk worms, and of cultivating the mulberry tree*, Boston, 128 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/100143206>
- Pascal Ouyviere, Felix, 1829, *Practical instructions and directions for silkworm nurseries, and for the culture of the mulberry tree*, New York, 112 s.
<https://archive.org/details/practicalinstruc00pasc>
- Pickens, William, 1975, *A List of References for the History of Apiculture and Sericulture in America*, University of California, 18 s.
- Porter, George Richardson, 1831, *A treatise on the origin, progressive improvement, and present state of the silk manufacture*, London, 330 s.

- <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=hvd.32044080689011;view=1up;seq=9>
- Prevost, Louis, 1867, *California silk grower's manual*, San Francisco, 246 s.
<http://catalog.hathitrust.org/Record/006517316>
- Pullein, Samuel, 1758, *The Culture of Silk: or an Essay on its rational practice and improvement*, London, 299 s.
<http://catalog.hathitrust.org/Record/100877753>
- Robert, Edward P., 1835, *A manual, containing directions for sowing, transplanting and raising of the mulberry tree; together with proper instructions for propagating the same by cutting, layers, &c; as also, instructions for the culture of silk*, Baltimore, 72 s.
<http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=hvd.32044107238461;view=1up;seq=5>
- Rossiter, C.H., 1881, *Silk and the silk worm. A complete book of instruction on silk culture*, Philadelphia, 16 s.
<https://catalog.hathitrust.org/Record/011212366>
- Russell, Terence M., 1999, *Gardens and landscapes in the Encyclopedie of Diderot and D'Alembert: the letterpress articles and selected engravings*, Aldershot.
- Shekar, Prabha & Hardingham, Martin, 1995, *Sericulture and Silk production*, Sherborne, 55 s.
- "Silk", 1830, *Edinburgh Encyclopedia*, vol. XVIII, s. 242–246.
- Snodgrass, R. E., 1935, *Principles of insect morphology*, New York and London, [s. 303–307].
- Summary of the principal Chinese treatises upon the culture of the mulberry and the rearing of silk worms*, 1838, Washington, 198 s.
<http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=hvd.32044107237505;view=1up;seq=7>
- The reformed Virginian silk-worm, or, a rare and New Discovery of a speedy way, and easie means, found out by a young Lady in England, she having made full proof thereof in May Anno 1652*, 1655, London, 37 s.
- Thiessen, Abraham, 1884, *The mulberry trees and silk culture; a short treatise concerning mulberry tree plantations and the development of silk culture in the United States*, Fairbury, Nebraska, 30 s.
<https://lccn.loc.gov/12028533>
- Thirsk, Joan, 1997, *Alternative Agriculture. A history. From the Black Death to the present day*, Oxford, [s. 118–130, 139–143].
- Worlidge, John, 1970, *Systema Agriculturæ. The mystery of husbandry discovered*, facsimile of the second edition (1675), Los Angeles, [s. 190–192].

Texter på tyska

- Bolle, Hofrat Johann, 1916, *Die Bedingungen für das Gedeihen der Seidenzucht und deren volkswirtschaftliche Bedeutung* (Flugschriften der Deutschen Gesellschaft für angewandte Entomologie nr. 4), Berlin, 51 s.
- Der Seidenbau in der Erzeugungsschlacht*, 1937, Herausgeben vom Reichsverband Deutscher Kleintierzüchter e. V. – Reichsfachgruppe Seidenbauer e. V., Berlin, 96 s.
- Deutliche Anweisung, wie mit Säung des Maulbeer-Saamens, Pflanzung und Wartung der Maulbeer-Bäume, desgleichen Wartung und Fütterung der Seiden-Würmer...*, 1751, Berlin, 80 s.
- Du Halde, Jean-Baptiste, 1980, *Seide und Baumwolle im Mandschu-China*, Mit einer Einleitung von Mario Bussagli und einem Text von Jean-Baptiste Du Halde, Italien.
- Gebbing, Johannes, 1925, *Seidenraupenzucht*, Leipzig, 163 s.
- Gotthard, J.C., 1804, *Die Seidenraupe, oder Vollständiger Unterricht in der Erziehung, Wartung und Pflege der Seidenraupe, Gewinnung und Zugutmachung der Seide...*, Erfurt, 169 s.
- Haberlandt, Friedrich, 1871, *Der Seidenspinner des Maulbeerbaumes, seine Aufzucht und Seine Krankheiten*, Wien, 247 s.
- Harz, C.O., 1890, *Eine neue Züchtungsmethode des Maulbeerspinners Bombyx mori L. mit einer krautartigen Pflanze*, Stuttgart, 51 s.

- von Heintl, Franz, Ritter, 1829, *Unterricht in Seidenbaue*, Wien, 163 s.
- Hoffman, Fritz & Hense, Ursula, 1955, *Seidenbau-Ratgeber*, Radebeul, 80 s.
- Häussler, Theodor, 2014, *Bayerische Seide: ein schöner Traum*, Regensburg, 184 s.
- Klein, F.W., 1927, *Die Maulbeer-Seidenraupenzucht*, Oldisleben, 134 s.
- Klencke, 1849, *Die Cultur des Maulbeerbaumes und die Zucht der Seidenraupe als Erwerbsmittel in Norddeutschland*, Nordhausen, 35 s.
- Knoblauch, P.J., 1831, *Beschreibung des Seidenbaues nebst einer ausführlichen Anweisung zur Erziehung der dazu erforderlichen weissen Maulbeerbäume*, Nürnberg, 66 s.
- Krünitz, Johann Georg, m.fl., 1802–1830, *Oekonomische Encyklopädie* band 85 & 152, (finns även digitalt på www.kruenitz1.uni-trier.de).
- Oessenich, Heinz, 1938, *Der Aufbau des deutschen Seidenbaues unter besonderer Berücksichtigung der Entwicklung seit 1934*, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Würde eines Doktors der Landwirtschaft genehmigt von der Landwirtschaftlichen Fakultät der Universität Bonn, Bonn, 112 s.
- Ortleb, A. & G., ca 1890, *Die Seidenraupenzucht im Zimmer*, Berlin, 83 s.
- Rickmart, Hans, 1928, *Praktische Anleitung zum erfolgreichen Seidenbau*, Deffau, 96 s.
- Rossi, C.M., 1858, *Geschichte der Seide und Seidenzucht*, Wien, 32 s.
- Rösel von Rosenhof, August Johann, 1755, *Der monatlich-herausgegebenen Insecten-Belustigung ...*, Dritter Theil, Nürnberg.
- Scheifele, Bernhard, 1910, "Seidenbau und Seidenindustrie der Kurpfalz. Ein Beitrag zur Industriepolitik des Merkantilismus", *Neue Heidelberger Jahrbücher* (herausgegeben vom historisch-philosophischen vereine zu Heidelberg) band 16, Heidelberg, s. 193–256.
- Schrader, Jul., 1894, "Ueber sie Schwarzwurzel-Blätter fressende Seidenraupe", *Gewerbeblatt aus Württemberg* nr 11, Stuttgart, s. 83–85.
- Seitz, Adalbert, 1918, *Die Seidenzucht in Deutschland. Eine kritische Untersuchung mit einem Anhang von prof. Paul Schulze*, Stuttgart, 320 s.
- Stellamonte, 1827, *Katechismus des Seidenbaues*, Leipzig, 51 s.
- von Türk, Wilhelm, 1841, *Anleitung zur Pflege und Erziehung der Maulbeerbäume*, Leipzig, 63 s.
- von Türk, Wilhelm, 1843, *Seidenbaues*, Leipzig, 192 s.
- "Ueber seidenbau", 1897, *Landwirthschaftliche Nachrichten*, Beiblatt der "Berliner Neuesten Nachrichten" nr. 46, s. 181–183.

ANDERS JOHANSSON ÅBONDE

Drömmen om svenskt silke

med bidrag av

JAKOB CHRISTENSSON, KJELL LUNDQUIST,

RONNY PETTERSSON, LEIF RUNEFELT,

CAJSA SJÖBERG

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

SKOGS- OCH LANTBRUKSHISTORISKA MEDDELANDEN 72

SUPPLEMENT TILL KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIENS TIDSKRIFT

Innehåll

DRÖMMEN OM SVENSKT SILKE – ETT AKADEMIFÖRETAL <i>av Rommy Pettersson</i>	9
SVENSKT SILKE – EN IDEALISK TANKEHÄRVA ATT REFLEKTERA ÖVER <i>av Jakob Christensson</i>	21
I. SILKESODLINGEN I SVERIGE 1735–1920 AV ANDERS JOHANSSON ÅBONDE	
INLEDNING	27
Silkesodlingens historia och tidigare forskning	27
Material om silkesodling	30
SILKESODLING – EN KOMPLEX NÄRING	35
Från ägg till råsilke	35
Silkesfjärilen	37
Det vita mullbärstrådet	39
Olika slag av mullbärstråd	40
FÖRSÖKEN PÅ 1700-TALET	45
Pionjären Mårten Triewald	45
Hattpartiet och manufakturerna	54
En uppmaning från Linné	58
Doktor Hallmans mullbärsträdgård	58
Lovisa Ulrikas Drottningholm	61
Pehr Adrian Gadd och Pehr Kalm i Åbo	63
Eric Gustaf Lidbeck och Skånska plantageverket	67
Ett försök i Karlskrona	77
• <i>Ostindiska kompaniet och importen av silke och siden 55</i> • <i>Till Eric Gustaf Lidbecks lov 70</i>	
SKRIFTER OM SILKESODLING PÅ 1700-TALET	79
• <i>Linné om silkesfjärilen 80</i> • <i>Forelius om silkesodling 81</i> • <i>Engelhart om det vita mullbärstrådet 84</i>	
FÖRSÖKEN PÅ 1800-TALET	89
Sällskapet för inhemsk silkesodling	89
Bellevue – den centrala odlingsanstalten	105
Silkesodlingens utveckling och regionala utbredning på 1800-talet	109
Mullbärsplantering och silkesodling på Gotland	112

Visingsö – ekar och mullbär	118
Gripsholm – mullbär i slottsträdgården	123
Öland – en ny centralanläggning	127
Alnarp – en nysatsning	132
• <i>Carl Palmstedt</i> 102	
TEMATISKA AVSNITT OM 1800-TALET'S FÖRSÖK	137
Det praktiska arbetet under året	137
Värdväxter	140
Olika arter av silkesfjärilar	147
Redskap för silkesodling	152
Bildning och utbildning	155
Sällskapets ekonomi	162
Silkesproduktionen under 1800-talet	163
Tusentals mullbärsträd i Skåne	167
Den svenska sidenvävnadsindustrin	170
Silke och siden under 1800-talet	172
• <i>Lantbruksakademien</i> 144 • <i>Associationer – 1800-talets föreningar</i> 168 • <i>Mullbärsträd på Krappertup</i> 169	
FÖRSÖKEN PÅ 1900-TALET	173
Svenska silkesodlareföreningen	173
Samarbete med det danska silkesodlingssällskapet	179
• <i>Den sista handboken</i> 175	
SILKESODLING I NORRA EUROPA – EN SAMMANFATTNING	183
Frankrike	183
England	184
Tyskland	186
Danmark	191
Svensk och dansk silkesodling – en jämförelse	202
• <i>Georg Frederik Ursin</i> 194	
FÖRHOPNINGAR OCH MISSLYCKANDEN	
– NÅGRA AVSLUTANDE REFLEKTIONER	205
Envisa förespråkare	205
En agrar näring?	207
Klimatet och ekonomin	208
A P P E N D I X	
KÄLLTEXTER OM SILKESODLING	
<i>Med inledning av Anders Johansson Åbonde</i>	
1700-TALET	
Mårten Triewalds berättelse	211
<i>Rön och försök angående möjligheten at Svea Rike kunde</i> <i>äga eget rådt Silke anstälte</i>	212
1750-talets näringspolitik för silkesodlingen	242

<i>Rikens ständers manufactur-contoires kungjörrelse, angående wisse prémier och uppmuntringar til hwarjehanda planteringars upkomst och befordran</i>	243
<i>Rikens ständers manufactur-contoires förklaring öfwer kungjörrelsen af then 19 October 1757</i>	244
Eric Gustaf Lidbeck – plantagedirektören i Lund	246
<i>Rön och anmärkningar vid mulbärs-träns uppdragande af sina frön, såsom förnämsta sättet til silkesafvelens upkomst i vårt kära fädernes-land</i>	247
En trädgårdsmästares tankar om mulbärsträd	252
<i>Swen Brehmers mulbärsplantage, eller Kårt dock tydelig underrättelse, huru man inom några år, kan komma til et rikt förråd af mulbärs-trän</i>	253
Noël Chomels handbok om silkesmaskar	257
<i>Beskrifning om silkesmaskars ans och skötsel</i>	258
1800-TALET	
Charlotte Östberg – pionjären på 1800-talet	276
<i>Anteckningar rörande odlingen af hvita mulbärs träns och skötseln af silkes maskar, af ett svenskt fruntimmer</i>	277
<i>Utdrag af protocollet, hållet i Kongl. Landtbruks Academiens Närings och Hushålls Afdelning den 8. Januarii 1828</i>	280
<i>Wägledning för dem som vilja odla mulbärsträd och uppföda silkesmaskar</i>	281
Jacob Berzelius och silkesodlingen i Sverige	292
<i>Om de i Sverige vidtagna åtgärder till mulbärsplanterings och silkesodlingens införande berättelse på H. K. H. Kronprinsessans nådiga befallning afgifven</i>	294
<i>Utdrag från Brevväxlingen mellan Herr Professoren Jac. Berzelius och Hans Excellens H.G. Trolle Wachtmeister</i>	308
Gustaf Erik Paschs handbok för näringen	314
<i>Handledning för silkesodlare</i>	315
Carl Palmstedt – En aktiv ledamot av Sällskapet för inhemsk silkesodling	330
<i>Öfversigt af silkesodlingen, silkesmaskars vård och några af denna näringsgrens förhållanden</i>	331
Carl Juhlin Dannfelt	336
<i>Underrättelser från utlandet [...] Om Ailanthus-silkesmasken</i>	337
J. A. Rossing	338
<i>Afhandling om silkesodling på scorzonera, grundad på en mångårig och lycklig erfarenhet</i>	339
Otto Fahnehjelm	347
<i>Eksilkesmasken [...] Dess historia, egenskaper, utveckling och omvårdnad, samt det av densamma erhållna silket</i>	348
Israel Ludvig af Ström	356
<i>Om plantering af mulbärsträd för silkesodling [...]</i>	357
1900-TALET	
Slutet för den svenska silkesodlingen	360
<i>Yttrande från Sellergren till Lantbruksakademiens hushållnings- och slöjdavd. (12/1 1917)</i>	361
<i>Yttrande från Tullgren till Lantbruksakademiens vetenskapsavd. (8/5 1917)</i>	367
<i>Yttrande från Sellergren (16/5 1917)</i>	370

<i>Svar från Lantbruksakademien till Konungen (16/5 1917)</i>	370
<i>Svar från Svenska silkesodlareföreningen till Tullgren (6/12 1919)</i>	370
<i>Beslut från Kungl. Maj:t (31/12 1919)</i>	371

SILKESODLINGEN I KOMPARATIVT LJUS

– EN JÄMFÖRELSE MED TOBAKSODLINGEN <i>av Leif Runefelt</i>	373
Likheter mellan tobaks- och silkesproduktion i Sverige	373
Varför tobak fungerade och inte silke. Skillnaderna som gör skillnaden	376

II. AKADEMISK SILKESODLING
SPEGLAD I TRE DISSERTATIONER FRÅN 1700-TALET

I ÖVERSÄTTNING AV CAJSA SJÖBERG

MED KOMMENTARER AV KJELL LUNDQUIST OCH CAJSA SJÖBERG
SAMT MED INLEDNINGAR AV JAKOB CHRISTENSSON

AKADEMISK SILKESODLING <i>av Jakob Christensson</i>	383
CARL VON LINNÉ OCH JOHANNES LYMAN <i>av Jakob Christensson</i>	395
OM SILKESFJÄRILEN	397
LARS FORELIUS OCH ERIK ISBERG <i>av Jakob Christensson</i>	409
EKONOMISK DISSERTATION OM UPPFÖDNING AV SILKESMASKAR OCH SILKESFRAMSTÄLLNING	411
ERIC GUSTAF LIDBECK OCH JOHAN HENRIK ENGELHART <i>av Jakob Christensson</i>	438
OM DET VITA MULLBÄRSTRÅDET	441
• 1700-talets dissertationsväsende <i>av Jakob Christensson</i> 393	
EFTERORD <i>av Anders Johansson Åbonde</i>	459
NOTER	461
KÄLLOR OCH LITTERATUR	472
BILDFÖRTECKNING	478
PERSONREGISTER	480
FÖRFATTARPresentationer	483
SOLMED-LISTA	485

Litteratur om silkesodling

utgiven mellan 1740-talet och 2010-talet

– om avel av silkesmaskar och odling av mullbär i historien

Silkesodling i Sverige har en närmare 200 år lång historia, från mitten av 1700-talet till början av 1900-talet. Det var en tid fylld med många och stora förhoppningar men med än fler misslyckade försök. Nationell prestige, flärd, nyttotänkande och karriärhänsyn gjorde att flera framstående vetenskapsmän, som Linné och Berzelius, och ståndspersoner samt nationella och regionala organisationer engagerade sig för att denna verksamhet skulle utvecklas till en näring. I boken *Drömmen om svenskt silke* beskrivs hur man trots återkommande motgångar envist höll fast vid tron på svenskt silke och fortsatte att anlägga nya mullbärsplanteringar samt sprida texter om verksamheten.

Föreliggande skrift är en förteckning över de olika källor om silkesodling som Anders Johansson Åbonde fann under arbetet med licentiatavhandlingen *Drömmen om svenskt silke. Silkesodlingens historia i Sverige 1735–1920* (Sveriges lantbruksuniversitet Alnarp, 2010) och boken *Drömmen om svenskt silke* (Skogs- och lantbrukshistoriska meddelanden nr 72, utgiven av Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien 2016). Föreliggande skrift avslutas med ett appendix med innehållsförteckningen till sistnämnda bok. Litteraturförteckningen innehåller många olika typer av material, bland annat räkenskaper, årsberättelser från "Sällskapet för inhemsk Silkesodling", historiker, handböcker och tidningsartiklar. Det finns också texter för att orientera sig om silkesfjärilen och olika typer av mullbärsträd som odlades. I förteckningen återfinns både litteratur som använts i arbetet med licentiatavhandlingen och boken men också sådana som av olika skäl ej har använts. Det svenska materialet är uppdelat i källtexter och historiker/sekundärlitteratur. I förteckningen finns även texter på danska, engelska och tyska, i separata avdelningar.

Förhoppningen är att föreliggande litteraturförteckning ska kunna leda till ytterligare forskning, utifrån olika discipliner och på olika nivåer, samt öppna för ytterligare ingångar i frågan om silkesodlingens historia, ett lika stort som intressant misslyckande.

Skriftserien *Miscellanea* består av personbibliografier, litteraturförteckningar och andra mindre skrifter. KSLA ger också ut bokserien SOLMED *Skogs- och lantbrukshistoriska meddelanden*. Flertalet av 70-talet SOLMED-nr återfinns i fulltext för läsning och nedladdning på <http://www.ksla.se/anh/publikationer/solmed/>, t.ex. texten och källtexterna som ingår i boken *Drömmen om svenskt silke*. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens bibliotek är specialiserat på skogs-, lantbruks- och trädgårdshistorisk litteratur i vid, tvärvetenskaplig mening. En närmare presentation av biblioteket m.m. finns på hemsidan www.ksla.se/anh/bibl.

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN